

CHUCHELSKÝ HÁJ

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY

ROZLOHA: 149,14 ha

KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ: Malá Chuchle, Velká Chuchle

NEJVÍCE ZASTOUPENÉ DŘEVINY: dub letní a zimní, trnovník akát, borovice lesní

PŘEVLÁDAJÍCÍ STANOVIŠTĚ: živná stanoviště nižších poloh

VĚK POROSTŮ: Nejvíce je zastoupena 3. věková třída, tedy věk 41 - 60 let. Dále je vysoce zastoupena 7. věková třída, tedy 121-140 let

LESNÍ POROSTY: 145 ha

NELESNÍ PLOCHY (LOUKY, VODNÍ PLOCHY, CESTY): 4,14 ha

VLASTNÍK LESA: Hlavní město Praha

SPRÁVCE LESA: Odbor městské zeleně a odpadového hospodářství MHMP

ÚDRŽBU PROVÁDÍ: Lesy hl. m. Prahy

Upozorňujeme návštěvníky, že dle platného lesního zákona je vstup do lesa na vlastní nebezpečí.

ZAJÍMAVOSTI

Zookoutek u hájovny – Chuchelský zookoutek v dnešní podobě byl zřízen Magistrátem hl.m. Prahy v 90. letech 20.století. V zookoutku si můžeme prohlédnout např. jezevce lesního, rysa ostrovida, rysa karakala, mývala severního, psíka mývalovitého, kunu skalní, servala, lišku obecnou, sovu pálenou, krkavce velkého nebo káně lesní. Ve výběžích spatříme také např. srnce obecného, daňka skvrnitého nebo muflona.

Kostel sv. Jana Nepomuckého – Podle pověsti dal kostel v roce 1729 postavit polský šlechtic, který se léčil ve vyhlášených chuchelských lázních, jako poděkování bohu za uzdravení. Po mnoho let se zde konaly poutní slavnosti, až do roku 1785, kdy po zrušení zbraslavského kláštera přestal být kostel udržován. Kvůli své osamocené poloze byl dokonce několikrát vykraden (v roce 1791 byly např. z věže ukradeny zvony). V letech 1992 - 1993 byl kostel kompletně zrekonstruován a opět vysvěcen.

Pacoldova vápenka – vápenka patří mezi významné technické památky světového významu. Byla vystavěná v 19. stol. podle prof. Jiřího Pacolda a umožňovala pálit i netříděný vápenec. Objekt se skládal z šachtových pecí, které byly shora plněny vápencem. Vápenka byla využívána až do 2. svět. války, poté začala chátrat a dokonce jí hrozilo zbourání. Chátrání bylo ukončeno až v roce 2004 nákladnou rekonstrukcí.

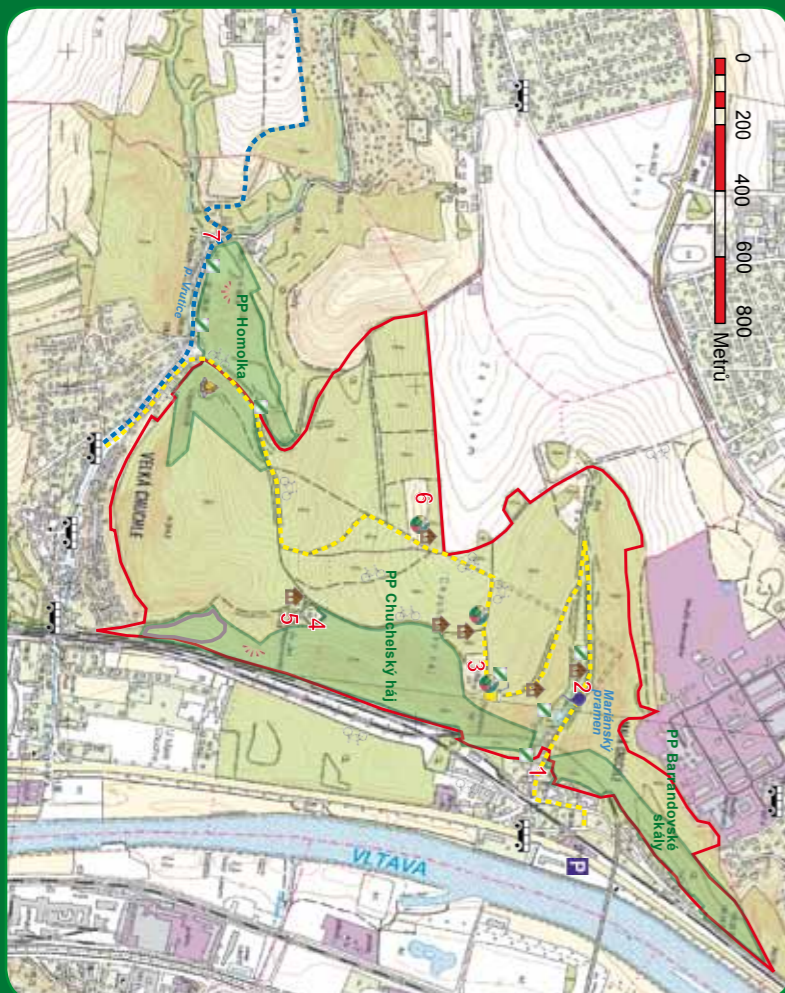
Chuchelské lázně – Bývalé chuchelské lázně vznikly před rokem 1729. Ze silurských a devonských hornin zde totiž vyvěral pramen s velkým množstvím uhlíkatu vápenatého, kterému byly přisuzovány zázračné účinky. V 18. stol. byl u prameniště umístěn obrázek Panenky Marie, a místo se tak stalo cílem jak nemocných, tak poutníků. Léčení se skládalo z koupelí a pitných kúr. Lázním sloužily tři budovy. Celý areál včetně bývalé myslivny, bývalé obecné školy a kostela Narození Panny Marie je dnes památkově chráněný.

V ROCE 2013 VYDAL ODBOR MĚSTSKÉ ZELENĚ A ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ MAGISTRÁTU HL. M. PRAHY

Autoři textů a fotografií: Ing. Dan Frantík, Mgr. Jana Karnecká, Ing. Petr Slavík

Fotografie na úvodní stránce (zleva doprava, shora dolů): areál zdraví, chuchelský zookoutek, javor babyka, Chuchelský háj, kostel sv. Jana Nepomuckého

Další informace o pražské přírodě: www.praha-priroda.cz, envis.praha-mesto.cz/priroda

Podkladová mapa © ČÚZK

1. Bývalé chuchelské lázně
2. Kaplička Panny Marie
3. Hájovna se zookoutkem
4. Kostel sv. Jana Nepomuckého
5. Památník padlých
6. Areál zdraví
7. Pacoldova vápenka

— Hranice lesa
 — Turistická stezka
 — Chráněné území
 — Referenční plochy (viz text)

- Zastávka naučné stezky
- Vyhlička
- Dětské hřiště
- Altán
- Veřejné ohniště
- Občerstvení
- Doporučené cyklotrasy
- Nejbližší zastávka MHD

HISTORIE A SOUČASNOST LESA

Chuchelský háj náležel od 13. století k panství Zbraslav, které bylo majetkem cisterciáckého řádu a bylo spravováno náboženským fondem. V dobách husitských válek byl majetek řádu zabaven, ovšem v roce 1455 byla Malá Chuchle získána zpět. V roce 1786 je v revíru Zbraslav popisována dubová a habrová porostlina nazývaná Chuchelský háj. Už ve 30. letech 20. století tvoří háj převážně duby a habry. Zbraslavské panství, k němuž náležela Velká i Malá Chuchle koupil v roce 1825 bavorský šlechtic kníže Bedřich z Oettingen-Wallersteinu.

V současné době v lese převažuje dub zimní, borovice lesní a lípa srdčitá, poměrně hojný je také nepůvodní a agresivní akát, který zde byl vysazován ve 20. letech 20. století. Akát je však systematicky odstraňován a je nahrazován původními dřevinami. V lese jsou prováděny prořezávky či probírky porostů a výsadby stromků v rámci obnovy porostů. Velký důraz je kladen na obnovu lesa přirozeným zmlazením.

Všechny lesy v majetku hl. m. Prahy, tedy i Chuchelský háj jsou obhospodařovány podle zásad trvale udržitelného hospodaření v lesích. Hl. m. Praha je navíc od května 2007 držitelem mezinárodního, ekologicky velmi přísného lesnického certifikátu Forest Stewardship Council® (FSC®), který hospodaření v lesích směřuje k dosažení přírodě blízkých lesních porostů. V rámci certifikace FSC® byly též vymezeny tzv. referenční plochy, což jsou území, která jsou vyjmuta z intenzivního lesnického využívání. Případné zásahy musí vždy směřovat k dosažení přirozeného stavu lesních ekosystémů. Části referenčních ploch jsou v bezzásahovém režimu (s výjimkou opatření proti hmyzím škůdcům). V těchto porostech je proto možné setkat se např. s odumřelými stromy, které se ponechávají k přirozenému rozpadu a z lesa se neodstraňují.

Značka
odpovědného lesnictví

REKREACE

Ač je Chuchelský háj poněkud odlehlejším pražským lesem a dostupnost městskou dopravou není taková jako u některých jiných přírodních lokalit v Praze, nestojí rozhodně stranou pozornosti pražských milovníků přírody. Příroda této části Prahy je nesmírně pestrá - nalezneme zde rozlehlé lesy, romantické skály i unikátní stepní lokality. Nachází se tu např. tři zvláště chráněná území a velkým lákadlem je také lesní zookoutek. Územím prochází naučná stezka Barrandovské skály - Chuchelský háj, která začíná u tramvajové zastávky v Hlubočepích a končí ve Velké Chuchli. Naučná stezka byla v roce 2005 zrekonstruovaná a má čtrnáct zastávek.

V lese jsou instalovány lavičky, altány i dřevěná dětská hřiště. Chuchelský háj můžeme také navštívit na kole.

Prosíme všechny návštěvníky, aby se k lesu chovali ohleduplně. Nenechávejte po lese volně pobíhat psy a neodhazujte odpadky. V lese se pravidelně provádí údržba cest, opravy a instalace rekreačních zařízení a úklid černých skládek.

Mariánský pramen

Pacoldova vápenka

Psík mývalovitý v zookoutku

PŘÍRODNÍ REZERVACE CHUCHELSKÝ HÁJ

Chuchelský háj představuje zachovalý komplex původních lesních společenstev – černýšové dubohabřiny, lipové doubravy, habrové javořiny a dřínové doubravy na svazích nad tratí. Pro tato lesní společenstva je typický tzv. jarní aspekt s řadou kvetoucích druhů bylin (např. jaterník podléška, ptačinec velkokvětý, hrachor jarní).

Pod chuchelským kostelíkem vystupuje nad železniční tratí výrazná diabasová skála, s cennou suchomilnou květenou a teplomilnou faunou bezobratlých. Chuchelský háj je také významný výskytem mnoha druhů hub a zachovalou lesní faunou. Z brouků zde žije např. chráněný krajník hnědý, hnízdí tu cca 40 druhů ptáků (např. krutihlav obecný, krahujec obecný, jestřáb lesní, kalous ušatý, puštík obecný), ze savců se tu vyskytuje plch velký, kuna lesní, jezevec lesní nebo liška obecná.

NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ PAMÁTKA BARRANDOVSKÉ SKÁLY

Na území přírodní památky se nachází jeden z nejujnějších prvohorních geologických profilů na světě, který dokumentuje vývoj pražské pánve v období siluru a devonu. Nalezneme zde unikátní ukázky zvrásnění devonských hornin a mezinárodně známá naleziště zkamenělin např. trilobitů, graptolitů, korálů, mlžů nebo hlavonožců.

Na vápencových a diabasových výchozech se nachází suchomilná společenstva s kostřavou sivou, bělozárkou liliovitou, seselem sivým a tařicí skalní na svislých stěnách. Ojedinele zde nalezneme také druhy původní šípákové doubravy dub pýřitý - šípák a dřín jarní. Z živočichů je území bohaté na teplomilná společenstva bezobratlých např. otakárek fenýklový a ovocný, pavouk stepník rudý a řada druhů plžů a brouků.

PŘÍRODNÍ REZERVACE HOMOLKA

Přírodní rezervace Homolka je jedním z nejvýznamnějších geologických odkrytů na našem území a nachází se zde také významná naleziště zkamenělin. Ve zdejších lomech se dřive těžil vápenec a vyráběla se z něj i proslulá tzv. černá mozaika na pražské chodníky. Na jihovýchodních svazích se nachází velice cenná vápnomilná a suchomilná společenstva tzv. skalní a travní stepi. Vyskytuje se zde také hodnotná fauna teplomilných bezobratlých, zejména brouků, motýlů, pavouků a plžů.

ZASTOUPENÍ DŘEVIN

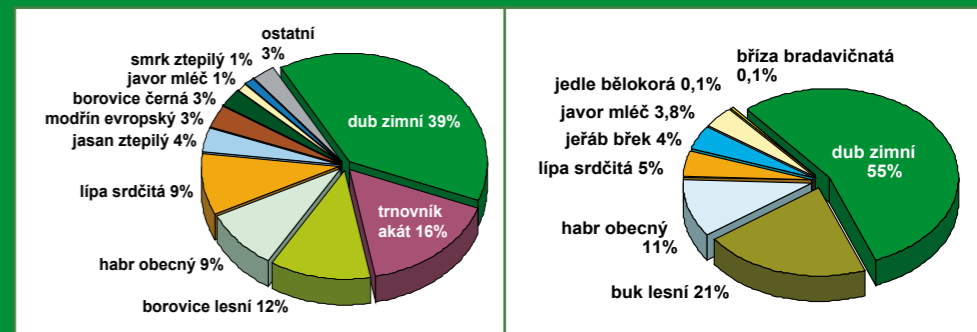
Snahou správce lesa je, aby se zastoupení dřevin co nejvíce blížilo původnímu přirozenému složení porostů v daném území. Rovněž se zohledňuje převážně mimoprodukční – rekreační – poslání pražských lesů (tj. používání pestré dřevinné skladby), včetně menšího zastoupení nepůvodních jehličnatých dřevin (např. modřín, douglaska). Současné procentuální zastoupení dřevin znázorňuje graf 1. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin zobrazuje graf 2. Přirozené zastoupení dřevin vychází z vlastností daného stanoviště, které jsou charakterizovány zejména klimatickými poměry a půdními vlastnostmi daného území. Rozložení jednotlivých stanovišť zobrazuje graf 3.

Živná stanoviště nižších poloh - stanoviště na úrodných půdách, svahy až plošiny
Extrémní stanoviště - mimořádně nepříznivá stanoviště tzn. rokliny, suťoviště
Exponovaná stanoviště nižších poloh - stanoviště prudkých a exponovaných svahů
Kyselá stanoviště nižších poloh - normální kyselá či chudá písčité stanoviště, převážně plošiny

Na území Chuchelského háje převládají živná stanoviště nižších poloh. Tyto podmínky vyhovují zejména dubu, habru obecnému a lípě.

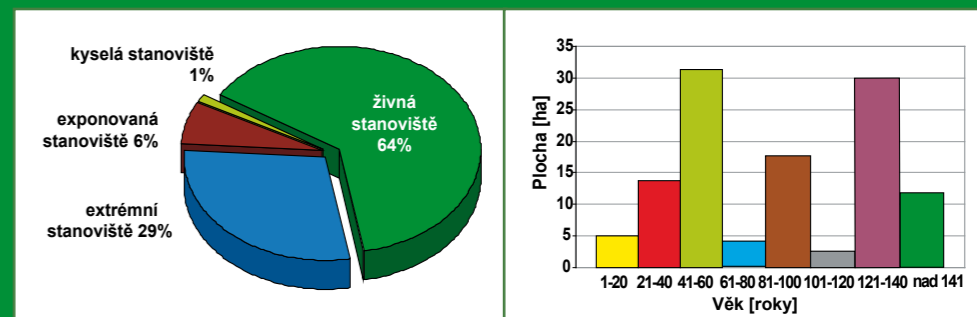
VĚKOVÁ SKLADBA POROSTŮ

Věková skladba porostů je jednou z hlavních charakteristik stavu lesa a vypovídá také mnohé o jeho historii. Z grafu č.4 např. jasně vyplývá, že poměrně velká část lesa je tvořena stromy staršími než 80. let, rovněž jsou zde zachyceny výsadby na původně nelesních půdách v 60. letech (les u Slivence).

1. Procentuální stávající zastoupení dřevin

2. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin

3. Rozložení jednotlivých stanovišť

4. Věková skladba porostů